โรคโควิด 19 คืออะไร

- โรคโควิด 19 คือโรคติดต่อซึ่งเกิดจากไวรัสโคโรนาชนิดที่มีการค้นพบล่าสุด
- ไวรัสและโรคอุบัติใหม่นี้ไม่เป็นที่รู้จักเลยก่อนที่จะมีการระบาดในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนในเดือนธันวาคมปี 2019
- ขณะนี้โรคโควิด19 มีการระบาดใหญ่ไปทั่ว ส่งผลกระทบแก่หลายประเทศทั่วโลก

1 https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-coronaviruses

สารบัญ

ต้นกำเนิดของไวรัส

เหตุการณ์ระบาดเป็นวงกว้าง

ภูมิคุ้มกัน

มาตรการระดับบุคคล

อาการ

ลักษณะจำเพาะของโรค

การตรวจ

มาตรการทางสาธารณสุข

การแพร่เชื้อ

กลุ่มเสี่ยง

การรักษา

ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

ต้นกำเนิดของไวรัส

- ต้นตอของไวรัสน่าจะมาจากการที่ไวรัสจากสัตว์ตัวกลางระบาดมาสู่คน
- ผู้ป่วยรายแรกเท่าที่ทราบกัน เริ่มมีอาการตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม และไม่มีความเชื่อมโยงกับตลาดต้องสงสัยในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีน แต่ผู้ป่วยหลายรายอาจมีมาตั้งแต่ช่วงกลางเดือนพฤศจิกายนหรือก่อนหน้านั้น
- มีการเก็บตัวอย่างจากสิ่งแวดล้อมในตลาดไปส่งตรวจและพบเชื้อไวรัส และพบมากที่สุดในบริเวณที่ค้าสัตว์ป่าและสัตว์เลี้ยงในฟาร์ม
- ตลาดอาจเป็นต้นกำเนิดของไวรัส หรืออาจมีบทบาทในการขยายวงของการระบาดในระยะเริ่มแรก

2 https://doi.org/10.1016/S0140-6736(20)30251-8

อาการ

ไม่ได้กลิ่น | ไม่รับรส | ตาแดง | ผื่น

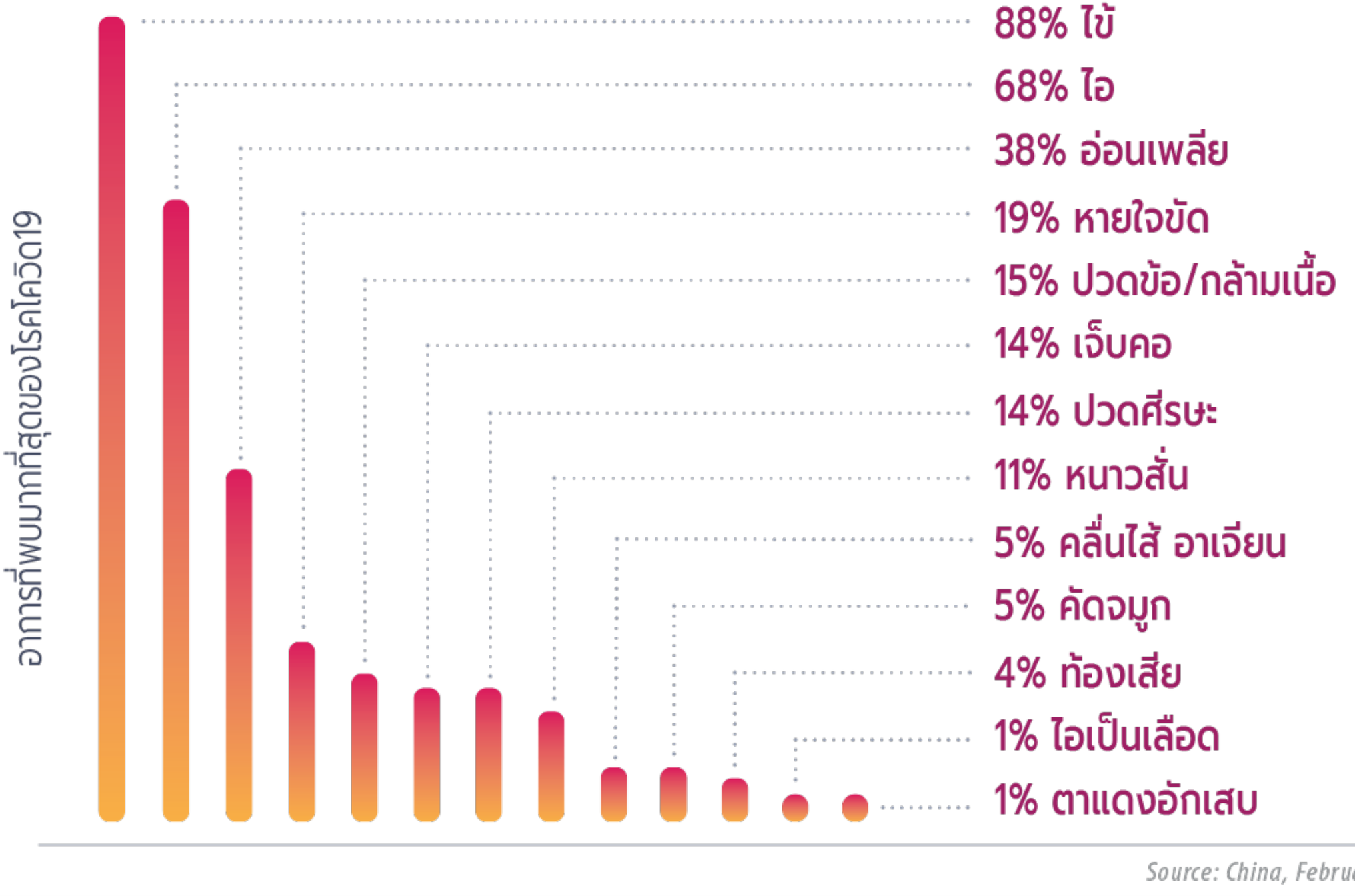

Source: China, February 2020

การแพร่เชื้อ

- โรคโควิด19 นี้โดยหลักแล้ว แพร่จากคนสู่คนผ่านทางฝอยละอองจากจมูกหรือปากซึ่งขับออกมาเมื่อผู้ป่วย ไอหรือจาม เรารับเชื้อได้จากการหายใจเอาฝอยละอองเข้าไปจากผู้ป่วย หรือจากการเอามือไปจับพื้นผิวที่มีฝอยละอองเหล่านั้นแล้วมาจับตามใบหน้า
- ระยะเวลานับจากการติดเชื้อและการแสดงอาการ (ระยะฟักตัว) มีตั้งแต่ 1-14 วัน และมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ **5-6 วัน** เกิน 97% ของผู้ป่วยเริ่มมีอาการภายใน 14 วัน

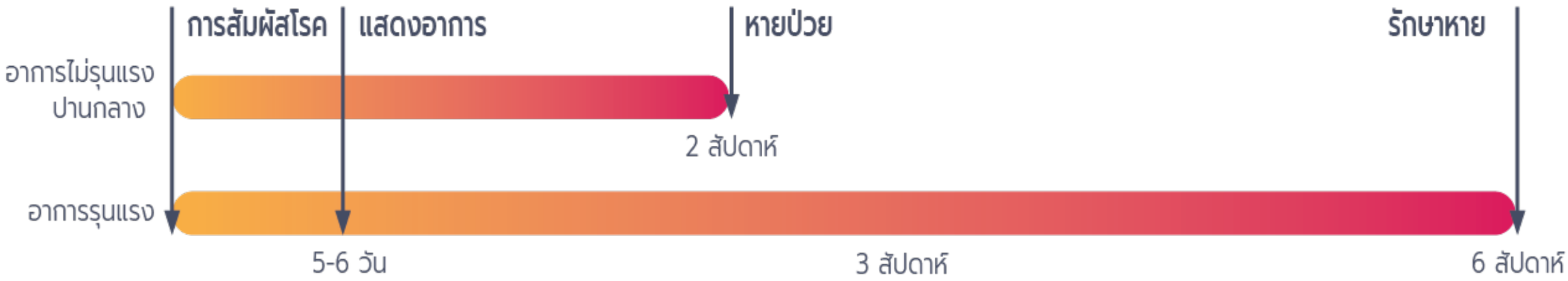

Source: ID card

การแพร่เชื้อ

- การเพิ่มจำนวนของไวรัสเกิดขึ้นในระบบทางเดินหายใจส่วนบนและในปอด มีงานวิจัยในช่วงแรกระบุว่า การเพิ่มจำนวนของไวรัสได้ในระบบทางเดินอาหาร แต่การติดต่อโดยระบบทางเดินอาหารยังไม่เป็นที่ยืนยัน
- ช่วงพีคของการแพร่เชื้อน่าจะเกิดขึ้นในช่วงแรกที่แสดงอาการและลดลงหลังจากนั้น
- การแพร่เชื้อก่อนแสดงอาการอาจเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม หากไม่มีอาการไอ (กลไกหลักในการขับไวรัสออกมา) อาจจำกัดการแพร่เชื้อในช่วงนั้น

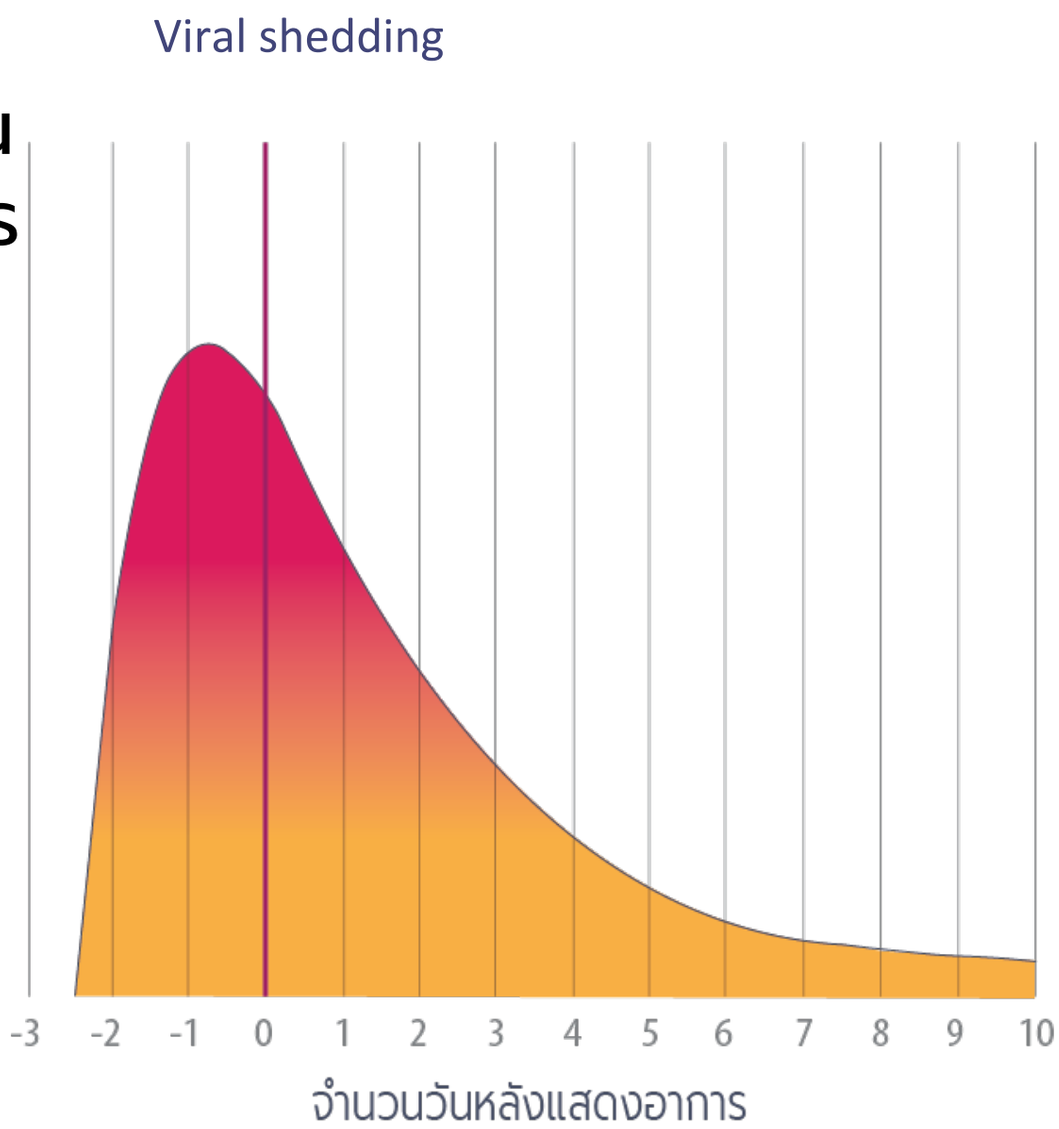

Source: ID card

เหตุการณ์ระบาดเป็นวงกว้าง

เหตุการณ์ระบาดเป็นวงกว้างเกิดเมื่อคนหนึ่งคนแพร่เชื้อไวรัสไปสู่คนกลุ่มใหญ่ผิดปกติ สถานการณ์ที่จะทวีความรุนแรงของการระบาดเป็นวงกว้างรวมถึง

- การชุมนุมขนาดใหญ่
- ประชากรสูงอายุ
- ประชากรไร้ถิ่นฐาน
- การสัมผัสโรคจากต่างประเทศ
- ความหนาแน่นของเขตเมือง
- ระบบสาธารณสุขไม่เข้มแข็ง
- รัฐบาลขาดความโปร่งใส
- สื่อขาดเสรีภาพ

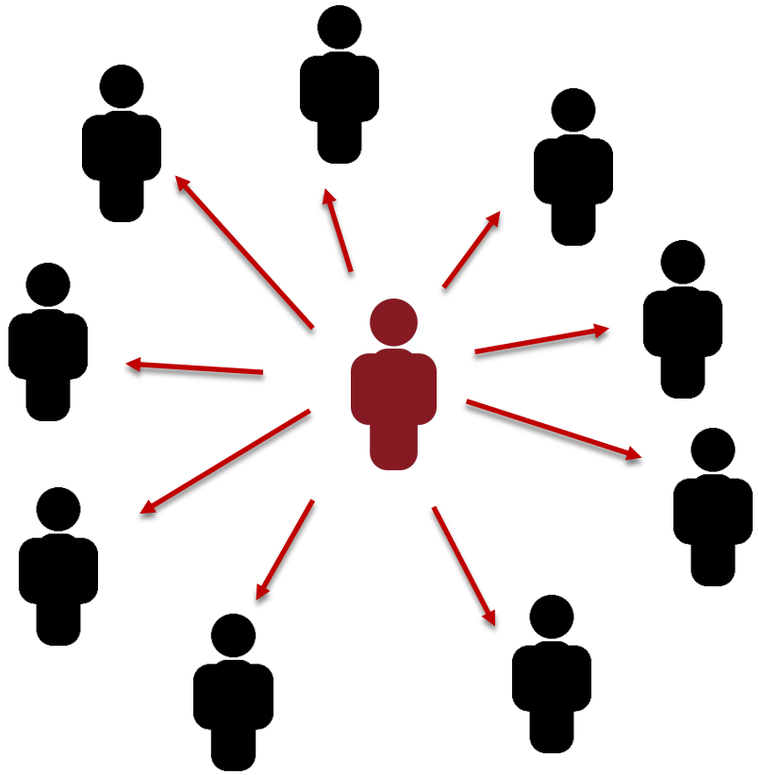

ลักษณะจำเพาะของโรค
อัตราการแพร่เชื้อและความรุนแรง

- **Basic Reproductive Rate(R0)** คือ **ค่าเฉลี่ยที่ผู้ป่วย 1 คน**จะแพร่เชื้อให้ผู้อื่นในกลุ่มประชากรที่มีความไวต่อการรับเชื้อ ค่า R0 ของโรคโควิด19 อยู่ที่ประมาณ 2 และ 4
- **Clinical Onset Interval** คือ **ช่วงเวลาแสดงอาการในผู้ป่วยรายต่อๆ** กันในห่วงโซ่ของการแพร่ระบาด ในงานวิจัยส่วนใหญ่ เวลาเฉลี่ยอยู่ที่ 4 และ 5 วัน
- **Case Fatality Ratio (CFR) หรืออัตราการเสียชีวิต** คือ สัดส่วนของผู้ป่วยที่ถึงแก่ชีวิต อัตราคร่าวๆของทั่วโลกอยู่ที่ **7%** (ธันวาคม 2019 - พฤษภาคม 2020)

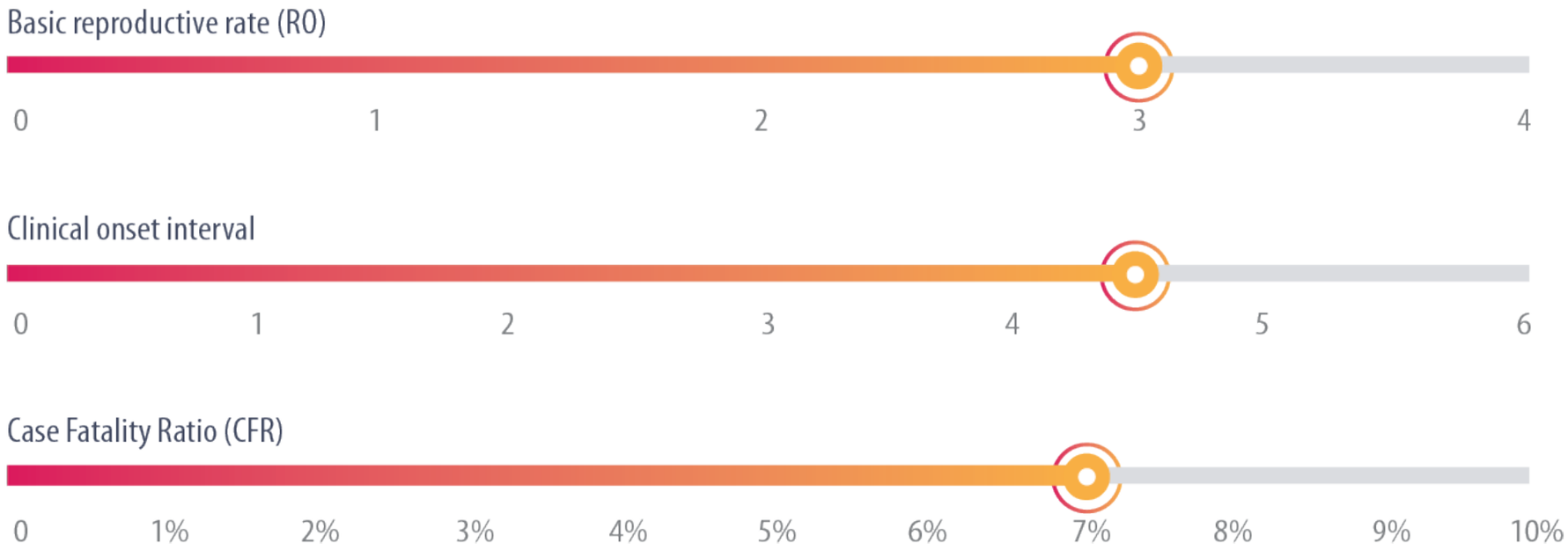

Source: ID card

กลุ่มเสี่ยง

เสี่ยงต่ำ

งานวิจัยระบุว่า **เด็กและคนหนุ่มสาว**ติดเชื้อและแพร่เชื้อได้ อย่างไรก็ตาม เด็กมักจะไม่มีอาการรุนแรง

เสี่ยงสูง

ความเสี่ยงต่ออาการ**รุนแรงของโรคเพิ่มขึ้นตามอายุและในผู้ที่มีโรคประจำตัว** เช่น ความดันโลหิตสูง โรคเบาหวาน โรคหลอดเลือดหัวใจ โรคระบบทางเดินหายใจเรื้อรัง และโรคมะเร็ง

ภูมิคุ้มกัน

ระยะสั้น

- ลดลงอย่างต่อเนื่อง
- ผู้ป่วยอาจยังแพร่เชื้อได้แม้มีอาการดีขึ้น สิ่งนี้มีนัยสำคัญต่อการควบคุมป้องกันโรคในบริบทสถานพยาบาลและในการจำหน่ายผู้ป่วย ผู้ป่วยบางรายยังคงต้องแยกกักตัวเองต่อที่บ้านหลังจากได้รับการจำหน่ายแล้ว

ระยะยาว

- ขณะนี้ ยังไม่หลักฐานเพียงพอเกี่ยวกับประสิทธิภาพหรือระยะเวลาของภูมิคุ้มกันที่สร้างจากสารแอนติบอดี้ที่จะรับประกันความเที่ยงตรงของสิ่งที่เรียกว่า “พาสปอร์ตภูมิคุ้มกัน” หรือ “ใบรับประกันว่าไม่มีความเสี่ยง”
- มีข้อกังวลว่า ผู้คนอาจเข้าใจว่าตนเองมีภูมิคุ้มกันต่อการติดเชื้อครั้งที่สอง และละเลยการปฏิบัติตามคำแนะนำทางสุขภาพ ซึ่งอาจเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้เกิดการระบาดต่อเนื่อง [3]

3 https://www.who.int/news-room/commentaries/detail/immunity-passports-in-the-context-of-covid-19

ภูมิคุ้มกัน

ภูมิคุ้มกัน

สารแอนติบอดี้ต้านเชื้อโควิด19 (ทั้ง IgG และ IgM) จะปรากฏขึ้น **6 ถึง 12 วันนับจาก เริ่มแสดงอาการ** หลังจากนั้น เชื้อไวรัสจะค่อยๆลดลงอย่างต่อเนื่อง ผู้ป่วยอาจยังแพร่เชื้อได้แม้มีอาการดีขึ้นและยังคงต้องแยกตัวเองต่อที่บ้านหลังจากได้รับการจำหน่ายแล้ว

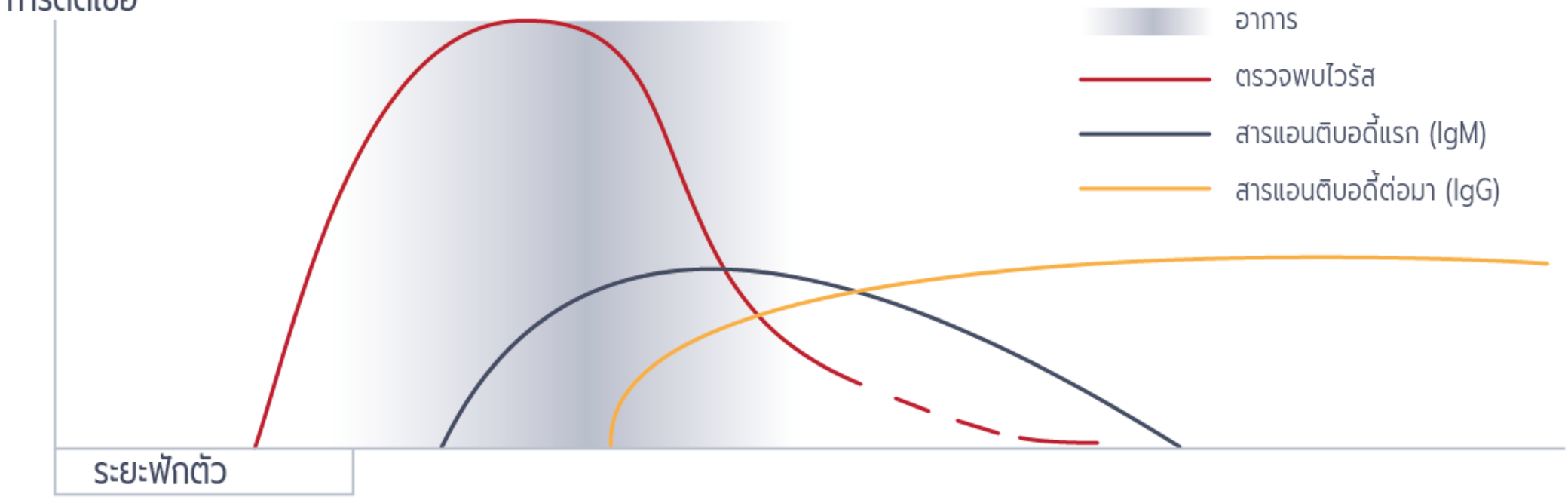

Source: ID card

การตรวจ

ไม่มีการตรวจโควิด19 ชนิดใดได้รับการขึ้นทะเบียน ยกเว้นภายใต้ข้อกำหนดการใช้ในสภาวะฉุกเฉินเท่านั้น ทุกประเภทกำลังอยู่ระหว่างการประเมิน

- **Nucleic Acid Amplification Test (NAATs)** ใช้เพื่อตรวจวินิจฉัยการติดเชื้อ (ว่าตรวจพบไวรัสหรือไม่) ในระยะเฉียบพลันของโรค การตรวจเทคนิคนี้ใช้เวลาระหว่าง 13 นาทีถึง 3 ชั่วโมง และจำต้องมีอุปกรณ์เครื่องมือเฉพาะ

- **การตรวจหาแอนติบอดี** ด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันจะใช้ตรวจหาแอนติบอดี IgM และ IgG ที่สร้างขึ้นมาต้านไวรัส ไม่มีประโยชน์ในการวินิจฉัยโรคเนื่องจากการตอบสนองของร่างกายไม่สามารถตรวจพบได้ในสัปดาห์แรกของการเจ็บป่วย การตวจใช้เวลา 15 นาทีและสามารถใช้ตรวจว่าใครเคยติดเชื้อมาก่อน การศึกษาในระดับประชากรด้วยเทคนิคตรวจแอนติบอดี้ขณะนี้ทำอยู่ใน 6 ประเทศ

- **การตรวจหาแอนติเจน** ใช้ตรวจหาแอนติเจนของไวรัสและอาจเป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยการติดเชื้อเฉียบพลัน การพัฒนาชุดตรวจทำอยู่ในหลายประเทศ

Source: ID card

การรักษา

- ขณะนี้ยังไม่มียาต้านไวรัสที่ได้รับการขึ้นทะเบียนให้ใช้รักษาโรคโควิด19 แต่มีการทำวิจัยเพื่อพิจารณาว่ามียาตัวใดบ้างที่อาจปรับวัตถุประสงค์การใช้เดิมเพื่อการรักษาโรคโควิด19
- องค์การอนามัยโลกกำลังประสานงานความร่วมมือในโครงการขนาดใหญ่ชื่อ Solidarity Trial ในหลายประเทศเพื่อประเมินยา/สูตรการรักษา 4 ชนิด ดังนี้

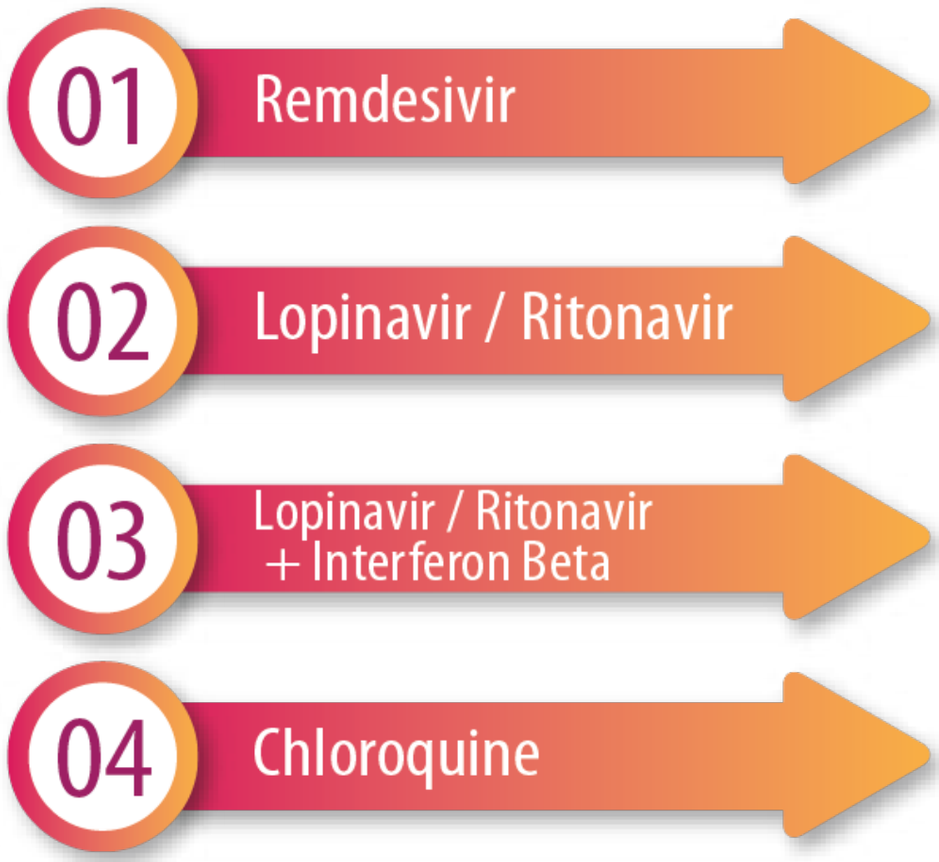

มียาอีกจำนวนมากที่อาจนำมาใช้นอกข้อบ่งชี้ได้ ซึ่งกำลังอยู่ในขั้นตอนการทดลองทางคลินิก

Source: ID card

มาตรการระดับบุคคล

- การรักษาสุขอนามัยของมือและมารยาทในการไอ/จามเป็นสิ่งสำคัญที่ควรทำตลอดเวลาและเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะป้องกันตัวเองและผู้อื่น
- เมื่อเป็นไปได้ รักษาระยะอย่างน้อย 1 เมตรจากผู้อื่น เนื่องจากผู้ติดเชื้อบางรายอาจยังไม่แสดงอาการหรือมีอาการไม่รุนแรง ดังนั้นการเว้นระยะห่างจากทุกคนสำคัญมากหากคุณอยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคโควิด19

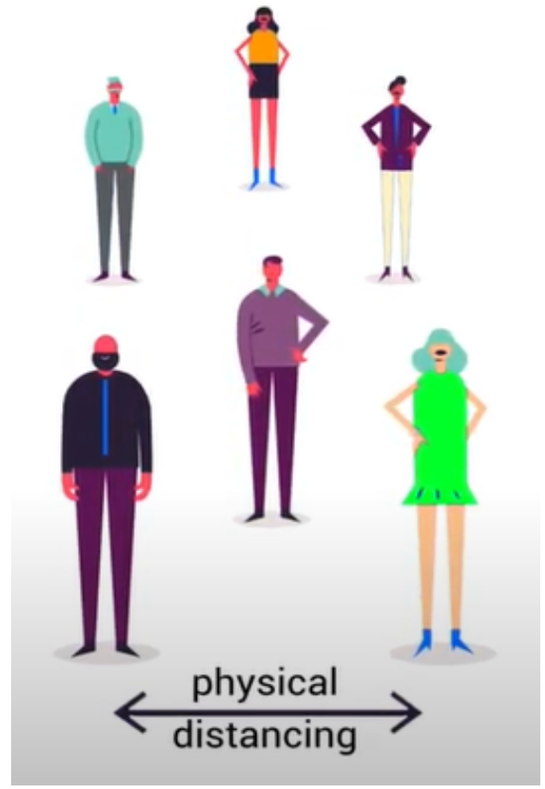

4 https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-coronaviruses

มาตรการทางสาธารณสุข

- การกักกัน คือ การจำกัดกิจกรรมต่างๆ หรือการแยกผู้ที่ไม่ป่วย แต่อาจมีประวัติสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ป่วยโควิด19 จุดประสงค์คือเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคในห้วงเวลาที่คนเริ่มมีอาการ
- การแยกกัก หมายถึง การแยกผู้ป่วยที่มีอาการของโรคโควิด 19 และอาจแพร่เชื้อได้ จึงทำเพื่อป้องการป้องกันการแพร่ระบาดของโรค
- การเว้นระยะ คือ การอยู่ห่างกันและกัน องค์การอนามัยโลกแนะนำให้เว้นระยะอย่างน้อย 1 เมตรจากผู้อื่น ส่วนนี้เป็นมาตรการทั่วไปที่ทุกคนควรทำถึงแม้ว่าจะแข็งแรงดี
- การติดตามผู้สัมผัสโรค ทำเพื่อระบุหาคนที่อาจมีประวัติสัมผัสโรคเพื่อที่จะแยกกักออกไปโดยเร็ว

5 https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/q-a-coronaviruses

ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม

- การระบาดไปทั่วในวงกว้างของโรคโควิด19 และวิกฤตทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์นี้ทำให้เกิดความท้าทายใหญ่หลวงในระดับโลกและระดับท้องถิ่น
- ผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจและสังคมเกิดขึ้นกับกลุ่มคนทุกกลุ่ม แต่บ่อนทำลายกลุ่มประชากรเปราะบางมากที่สุด ซึ่งรวมถึง คนยากจน ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เยาวชน และกลุ่มคนชาติพันธุ์
- วิกฤตทางโรคระบาดและเศรษฐกิจกระทบต่อกลุ่มประชากรเปราะบางอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งอาจจุดชนวนให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันและความยากจนมากขึ้น
- วิกฤตโลกในครั้งนี้ต้องการการประสานงาน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และนโยบายทางเศรษฐกิจ สังคมและสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ

6 https://www.un.org/development/desa/dspd/2020/04/social-impact-of-covid-19/

แหล่งข้อมูล

บริการข้อความขององค์การอนามัยโลกผ่านแอพลิเคชั่น WhatsApp

รับข่าวสารข้อมูลล่าสุดเกี่ยวกับโควิด 19 โดยการส่งข้อความ
“Hi” มาที่ +41 79 893 1892

เวปไซต์ใหม่ของ EPI-WIN

เข้าถึงข้อมูลทันต่อเหตุการณ์ แม่นยำ และเข้าใจง่าย ได้ที่

www.who.int/epi-win

ลิงค์ไปยังแชทบอทอื่นๆ

Viber

Facebook Messenger

เรามาร่วมกันหยุดยั้งการแพร่ระบาดของโควิด19 กันเถอะ